

Iz Erasmus+ mobilnosti u knjižnicu: unaprjeđenje rada s učenicima kroz nova iskustva i kompetencije u Poliklinici SUVAG Zagreb

Crnjac, Ivan; Barač, Mirna

Source / Izvornik: **Knjižničarstvo : glasnik Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema, 2024, 28, 59 - 73**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:257:560268>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-05**

Repository / Repozitorij:

[SUVAG Polyclinic Repository](#)

IZ ERASMUS+ MOBILNOSTI U KNJIŽNICU: UNAPRJEĐENJE RADA S UČENICIMA KROZ NOVA ISKUSTVA I KOMPETENCIJE U POLIKLINICI SUVAG ZAGREB

From Erasmus+ Mobility to the Library: Improving Work with Students through New Experiences and Competencies at the SUVAG Polyclinic in Zagreb

Ivan Crnjac
Poliklinika SUVAG
icrnjac@suvag.hr

Mirna Barač
Poliklinika SUVAG
mirnab.dbk@gmail.com

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

481

UDK / UDC **028.8:376-056.263**
Stručni rad / Professional paper
Priljeno / Received: 05.02.2024.

Sažetak

Cilj. Ovaj rad ima za cilj predstaviti aktivnosti mobilnosti knjižničara i verbotonalne učiteljice unutar Erasmus+ programa, s fokusom na implementaciju novih kompetencija stečenih kroz mobilnosti u Osnovnoj školi Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG. Specifično, cilj je prikazati plan zajedničke suradnje u radu s učenicima kroz primjenu novih kompetencija, usmjeravajući se na biblioterapiju i vještine/strateške pristupe u suvremenom obrazovnom okruženju.

Dizajn. U radu će se analizirati proces mobilnosti knjižničara i verbotonalne učiteljice unutar Erasmus+ projekta u Poliklinici SUVAG, s posebnim naglaskom na edukaciju u području biblioterapije i strateških pristupa u suvremenom obrazovanju. Evaluacija će se provesti nakon završetka projekta radi utvrđivanja učinkovitosti pristupa i procesa.

Rezultati. Očekuje se da će implementacija novih pristupa u rad s učenicima, temeljenih na Erasmus+ mobilnostima, pružiti osnovu za uvođenje prilagođene biblioterapije za djecu s govorno-jezičnim poremećajima. Osim toga, očekuje se jačanje motivacije učenika, kao i poticanje kreativnosti.

Praktična primjena. Implementacija novih pristupa u radu s učenicima u Knjižnici Poliklinike SUVAG postat će integralni dio njezine uloge, pretvarajući je, ne samo u prostor za čitanje, već i platformu za poticanje emocionalnog i socijalnog razvoja djece.

Vrijednost rada. Vrijednost ovog rada leži u sinergiji između Erasmus+ mobilnosti, specifičnih potreba Poliklinike SUVAG i ciljeva suvremenog obrazovanja. Integrirani pristup podržava razvoj inkluzivnog okruženja te pruža kvalitetniju podršku učenicima, što će imati dugoročne koristi, ne samo za Knjižnicu Poliklinike SUVAG, već i za širu zajednicu učenika s govorno-jezičnim poremećajima.

Ključne riječi: biblioterapija, djeca s govorno-jezičnim poremećajima, Erasmus+ mobilnosti; implementacija; knjižnica

Summary

Objective. This paper aims to present the activities of librarian and verbotonal teacher mobility within the Erasmus+ program, focusing on implementing new competencies acquired through mobility in the Elementary School of the Polyclinic for Hearing and Speech Rehabilitation SUVAG. Specifically, the objective is to outline a plan for collaborative work with students through the application of new competencies, focusing on bibliotherapy and skills/strategic approaches in contemporary educational environments.

Design. The paper will analyze the mobility process of the librarian and verbotonal teacher within the Erasmus+ project at the SUVAG Polyclinic, with a particular emphasis on education in bibliotherapy and strategic approaches in contemporary education. Evaluation will be conducted after the project's completion to determine the effectiveness of the approach and process.

Results. It is expected that the implementation of new approaches in working with students, based on Erasmus+ mobilities, will provide the foundation for introducing tailored bibliotherapy for children with speech and language disorders. Additionally, an increase in student motivation and fostering creativity is anticipated.

Practical Application. Implementing new approaches in working with students in the SUVAG Polyclinic Library will become an integral part of its role, transforming it not only into a space for reading but also into a platform for fostering emotional and social development in children.

Value of the Work. The value of this paper lies in the synergy between Erasmus+ mobilities, the specific needs of the SUVAG Polyclinic, and the goals of modern education.

The integrated approach supports the development of an inclusive environment and provides better support to students, which will have long-term benefits not only for the SUVAG Polyclinic Library but also for the broader community of students with speech and language disorders.

Keywords: bibliotherapy; children with speech and language disorders; Erasmus+ mobilities; implementation; library

1. Uvod - Projekt „Nova iskustva, nove kompetencije“ u Poliklinici SUVAG

Osnovna škola Poliklinike SUVAG djeluje unutar Odjela odgoja i obrazovanja djece s oštećenjem sluha i/ili govora Poliklinike SUVAG, a karakteristična je po primjeni verbotonalne metode.

Verbotonalna metoda utemeljena je na strukturalističkom pristupu, govoru i percepciji, smatrajući ih ključnim elementima u komunikacijskom procesu. Ova metoda integrira suvremena znanstvena i tehnološka dostignuća iz komplementarnih područja struke i znanosti, kako bi unaprijedila svoje postupke (Dulčić et al. 2009, 37).

U školi se provodi obrazovanje učenika koji imaju oštećenje sluha ili govorno-jezične poremećaje. Učenici škole uključeni su u kompleksnu rehabilitaciju, strukturiranu na način da omogući učenicima, putem individualnih i grupnih rehabilitacija, povratak u njihove matične škole i ambulantne rehabilitacije te postizanje potrebnih uvjeta za uspješno okončanje rehabilitacijskog procesa (Bakota, Pavičić Dokoza i Bilonić Milošević 2022, 267).

Poliklinika SUVAG, kao institucija s dugom tradicijom u obrazovanju i rehabilitaciji osoba s oštećenjem sluha i/ili govora, suočava se s izazovima koje suvremeno doba postavlja pred naše verbotonalne učitelje, stručne suradnike i učenike. U cilju afirmacije i potpune integracije naših učenika u zajednicu, prepoznali smo potrebu za edukacijom naših zaposlenika kako bi stekli nova znanja i vještine u području govorno-jezičnih poremećaja.

Cilj Erasmus+ projekta „Nova iskustva, nove kompetencije“ (odobrenog 2023., a koji će trajati do kraja veljače 2025.) jest pružiti zaposlenicima Poliklinike međunarodno

verificiranu izobrazbu koja će im omogućiti unapređenje vještina i kompetencija u radu s djecom koja su razvila govorno-jezične poremećaje.

Primjenom novih tehnika i strategija, stečenim kroz iskustva u okviru Erasmus+ projekta, zaposlenici Poliklinike koji izravno rade s djecom školske dobi bit će bolje obučeni za prilagodbu metoda rada i pristupa u odgojno-obrazovnom procesu, a sukladno njihovim specifičnim potrebama.

U sklopu provođenja Erasmus+ projekta „Nova iskustva, nove kompetencije“ zaposlenici OŠ Poliklinike SUVAG sudjelovali su na ukupno osam edukacija u sklopu mobilnosti.

Dvije edukacije unutar ovog projekta, one u kojima su sudjelovali knjižničar i verbotonalna učiteljica logopetkinja, posebno su zanimljive u kontekstu knjižnice.

Prva edukacija, nazvana „Help Your Students Cope With Stress and Anxiety Thanks to Bibliotherapy“, održana u Lisabonu potkraj listopada i početkom studenog 2023., fokusira se na metodu biblioterapije kao sredstva za poticanje emocionalne dobrobiti učenika. Kroz ovo obrazovanje, verbotonalna učiteljica osposobila se za korištenje relevantne literature kako bi prilagodila biblioterapiju specifičnim potrebama učenika. Knjižnica, kao mjesto provođenja implementacije, postala je prostor gdje se kroz aktivnosti biblioterapije ne potiče samo ljubav prema čitanju, već i pruža podrška emocionalnom razvoju učenika.

Druga edukacija, „Satisfying School Experience: Strategies and Skills for Teachers“, održana u Budimpešti u studenom 2023., općenitija je i usmjerena je na razvoj pedagoških strategija te osobnih i profesionalnih vještina koje mogu pomoći u stvaranju pozitivnog i poticajnog okruženja u školi, točnije u njezinu informacijskom srcu – knjižnici. Ovaj program omogućio je knjižničaru da unaprijedi svoje metode rada, potakne suradnju s verbotonalnim učiteljima te razvije nove strategije u svom svakodnevnom radu. Implementacija strategija s edukacije tako se integrirala u rad knjižnice kroz neposredni odgojno-obrazovni rad.

Kroz ove edukacije, OŠ Poliklinike SUVAG želi stvoriti dinamično i poticajno okruženje koje podržava emocionalni razvoj svakog učenika, ali i jačanje sveukupnih kapaciteta vezano uz uspjeh u školi. Potaknuta je tako i ojačana uloga knjižnice i knjižničara kao podrške širokom spektru školskih aktivnosti. Verbotonalna učiteljica i

knjižničar radit će zajednički na ostvarivanju ciljeva Erasmus+ programa te stvaranju optimalnog okruženja za učenje i razvoj u Knjižnici Poliklinike SUVAG.

2. Edukacija „Help your students cope with stress and anxiety thanks to bibliotherapy“

Pojam biblioterapija nastaje kao kovanica dviju grčkih riječi (biblio, što u širem smislu znači knjiga i terapija) te predstavlja terapijski pristup koji koristi čitanje knjiga kao sredstvo za poticanje emocionalnog i psihičkog blagostanja (Senevirathna i Lansakara 2022, 10). Sredinom 19. stoljeća knjiga se u terapijske svrhe počela koristiti u bolnicama kao mjestima u kojima je pacijentima koji su tamo provodili puno vremena trebalo ponuditi nešto za razonodu i otklanjanje misli od teškoća s kojima su se susretali. Bolnice su tako bile prva mjesta koja su shvatila terapijski učinak čitanja. Biblioterapija se u literaturi prvi put spominje 1916. (McChord Crothers 2020). U 20. stoljeću, tijekom Prvoga svjetskog rata, javila se potreba za proširenjem knjižnica za pacijente u općim bolnicama u Ujedinjenom Kraljevstvu i Sjedinjenim Američkim Državama. Knjižničari volonteri čitanjem su pomagali vojnicima u oporavku od fizičkih i mentalnih trauma zbog rata. Pardeck (1994, 191) spominje savjetnike koji su radili s knjižničarima kako bi „propisali“ određenu literaturu klijentima s određenim problemima.

Osnovna podjela biblioterapije bila bi na „razvojnu biblioterapiju“ koja koristi literaturu kako bi potaknula zdrav socijalni i emocionalni rast te za održavanje urednog mentalnog razvoja; provode je edukatori koji rade s djecom i mladima (Miller 2018, 19) te na „terapijsku biblioterapiju“ koju koriste stručnjaci iz područja zdravlja kako bi se ostvarila određena intervencija (Pehrsson i McMillen 2005, 50).

Budući da su škole mjesta na kojima djeca ne samo obrazovno napreduju, već i uče kako se nositi sa svakodnevnim izazovima i problemima koji proizlaze iz školskog i svakodnevnog života, biblioterapija može znatno poboljšati i izoštriti njihove vještine.

Djeca se često susreću s poteškoćama u prilagodbi na školu, izgradnji prijateljskih odnosa, radu u grupama te se nose s različitim emocionalnim izazovima poput straha, tjeskobe, bijesa i frustracije. Također, mogu imati teškoće u učenju ili se suočavati s problemima u obitelji, poput gubitka voljene osobe ili razvoda roditelja. U suštini, ova terapijska tehnika može pomoći pojedincima, posebice djeci, suočiti se s različitim problemima.

Biblioterapija pokazuje značajne pozitivne ishode u emocionalnom razvoju djece (DeVries et al. 2017, 67). Kroz aktivno sudjelovanje u ovom terapijskom pristupu djeca razvijaju kreativnost, jačaju komunikacijske vještine, empatiju i samopoštovanje te prepoznaju socijalno prihvatljiva ponašanja. Osim toga, terapija im pomaže prepoznati i izražavati vlastite emocije te oslobađa od napetosti.

Ciljevi biblioterapije jesu pružanje informacija, uvida, rasprava i rješavanje problema, poticanje rasprava o problemima, komuniciranje novih vrijednosti i stavova te osvješćivanje da se i drugi ljudi susreću sa sličnim problemima (Pardeck i Pardeck 2023, 87).

Uloga je učitelja i/ili knjižničara u biblioterapiji ključna. Oni preporučuju odgovarajuće knjige, čitaju uz učenike, dramatiziraju tekst, potiču na vođenje bilješki tijekom čitanja te koriste druge oblike izražavanja poput umjetnosti, poezije i drame kako bi približili temu knjige učenicima. Praktična primjena biblioterapije uključuje otvaranje rasprave o važnim temama, poticanje otvorenog dijaloga, identifikaciju karakteristika likova s vlastitim ponašanjem te različite perspektive rješavanja problema (Dunne 2020, 103).

Mehanizmi provođenja biblioterapije, kao što su identifikacija, projekcija, katarza i uvid, omogućuju dublje razumijevanje i integraciju naučenih lekcija (Zepeda 2020, 51). Kvalitetne knjige za djecu postaju sredstvo manifestacije ideja, etičkih dilema, moralnih vrijednosti te metoda suočavanja s emocionalnim stanjima. Biblioterapija tako postaje, ne samo sredstvo učenja, već i alat koji potiče emocionalnu inteligenciju i razvoj djece.

3. Edukacija „Satisfying school experience: strategies and skills for teachers“

U suvremenom društvu obilježenom brzim promjenama, Knjižnica Poliklinike SUVAG prepoznaje potrebu za novim pristupima u obrazovnom okruženju. Knjižničar je pohađao edukaciju „Satisfying School Experience: Strategies and Skills for Teachers“ usmjerenu na prilagodbu školskog sustava kako bi isti uspješno odgovorio na izazove društva 21. stoljeća. Edukacija pruža dublji uvid u vještine i strategije neophodne za uspješne i inovativne prakse u modernom školskom okruženju (Daru 2023).

Koncept edukacije istražuje ključne teme poput promjena u društvu 21. stoljeća, kohezije, komunikacije, obrazovnog okruženja, *mindfulnessa*, motivacije (*flow*), *soft skills*, a sve vezano uz razvoja vještina modernog učitelja/stručnog suradnika.

Društvo u 21. stoljeću karakteriziraju nagle promjene čije je glavno obilježje dominacija digitalne tehnologije. Literatura u klasičnom smislu gubi na značaju jer se dječja pažnja sve više usmjerava na video sadržaje koji su brzi, kratki i prolazni. Društvene mreže na mobilnim telefonima, PlayStation, virtualna stvarnost i *on-demand* sadržaji sada su široko dostupni i sastavni su dio svakodnevnog života, kako odraslih, tako i djece. Živimo u doba instant kulture, u kojem se vijesti brzo šire, ali se brzo i zaboravljaju te u kojem novo prebrzo istiskuje staro. U tom kontekstu valja spomenuti i viralnost (Samuel, Garvey i Kashyap 2019, 4) – sposobnost sadržaja ili informacije, da se brzo širi putem društvenih medija ili drugih *online* kanala. Kada nešto postane viralno, ljudi to dijele i komentiraju u velikom broju, što dovodi do široke distribucije unutar kratkog vremenskog razdoblja.

Edukacija nadalje naglašava važnost kohezije u razredu, poboljšanja odnosa među učenicima i jačanja veza između učitelja, učenika i roditelja. Kroz raznovrsne aktivnosti poput igrifikacija i organizacije izvanučioničkih aktivnosti, stvara se poticajna atmosfera za učenje. Aktivnosti uvijek moraju biti koncipirane tako da učenik bude u središtu, a u radu uvijek treba koristiti načela pozitivne pedagogije:

- Jačanje snaga: prepoznavanje i razvoj snaga, talenata i interesa učenika umjesto naglašavanja njihovih nedostataka.
- Kultura podrške: Stvaranje pozitivne i poticajne okoline u kojoj se učenici osjećaju sigurno, podržano i motivirano.
- Suradnja: Poticanje suradnje između učitelja, učenika i roditelja kako bi se stvorila zajednica podrške.
- Razvoj socijalnih i emocionalnih vještina: Fokus na razvoju emocionalne inteligencije, samoregulacije i socijalnih vještina učenika.
- Aktivno učenje: Poticanje interaktivnih i angažirajućih metoda učenja kako bi se potaknula znatiželja i motivacija.
- Pohvala i priznanje: Naglašavanje pozitivnog ponašanja kroz pohvale i priznanja kako bi se ojačala želja za učenjem i postizanjem ciljeva.

Implementacija *mindfulnessa* kao sredstva za jačanje osobnih i profesionalnih kapaciteta (u ovom slučaju učitelja/stručnog suradnika) uključuje svjesnost daha, prisutnost u trenutku, rad s osjećajima i pažnju prema tijelu (Gibson 2019, 2). Bit

mindfulnessa (svjesnost) označava usredotočenost pažnje na sadašnji trenutak, bez suvišnog prosuđivanja ili procjene. Ova praksa ima korijene u budističkoj meditaciji, ali je postala popularna i priznata u kontekstu zapadnog mentalnog zdravlja i *wellnessa*.

Također, pojašnjava se važnost postizanja „*flow*“ stanja u motivaciji, gdje pojedinac potpuno uranja u aktivnost, osjeća zadovoljstvo i postiže visoki stupanj koncentracije (Csikszentmihalyi 1988, 32). Strategije postizanja *flow* aktivnosti obuhvaćaju: postavljanje jasnih i izazovnih ciljeva koji odgovaraju našim vještinama, fokusiranje na trenutni zadatak, pronalazak zadovoljstva u procesu i prihvaćanje eventualne izazove te poticanje vlastitih strasti. Ciljevi bi trebali biti dovoljno zahtjevni da potaknu angažman, ali ne toliko teški da izazovu frustraciju.

„*Soft skills*“ (mekane vještine) odnose se na osobne vještine, interpersonalne vještine i komunikacijske vještine koje su ključne za učinkovitu suradnju, komunikaciju i rad u timu. *Soft skills* obuhvaćaju širok spektar vještina, uključujući komunikacijske vještine, vođenje, rješavanje problema, suradnju, kreativnost i slično. Nemjerljive su to vještine koje određuju našu osobnost i sposobnosti rješavanja zahtjevnih problema i zadataka na poslu (Dean i Ist 2019, 19).

Učitelji i stručni suradnici potiču se na razvijanje osobnih vještina i korištenje načela pozitivne pedagogije kako bi podržali individualni razvoj svakog učenika. Posebno se naglašava važnost empatije. Različiti izvori empatiju konceptualiziraju kao emocionalnu i spontanu, kognitivnu i namjernu, ili kombinaciju oba pristupa. Ove raznolike perspektive pridonose složenosti razumijevanja i razvijanja empatije (Dohrenwend 2018, 1754). Empatija se može najbolje definirati kao sposobnost razumijevanja i osjećanja tuđih emocija. To je kompleksna psihička karakteristika koja uključuje emocionalnu rezonancu s drugima, suosjećanje i sposobnost prepoznavanja i razumijevanja njihovih perspektiva.

U edukaciji, a vezano uz psihološki aspekt čovjekova profesionalnog djelovanja, naglašavalo se i učenje humanističkog psihologa Carla Rogersa, odnosno dio o inzistiranju na slobodi i odgovornosti te vjerovanju u kapacitete i sposobnost osobe da se sama mijenja i bude odgovorna za sebe i svoje promjene (Rogers 1961, 101).

Sve navedene strategije imaju izravan utjecaj na rad s djecom u knjižnici, ponajprije, kroz stvaranje poticajnog školskog okruženja, poticanje suradnje i razvijanje emocionalne inteligencije.

4. O važnosti knjižničnih radionica i projekata

Važnost školskog okruženja prožima i rad u knjižnicama jer predstavlja ključnu podršku uspjehu učenika. Školska apatija čest je problem vezan uz motivaciju djece (Schou 2015, 1). Njezine posljedice mogu se ublažiti kroz knjižnične aktivnosti koje potiču angažman. Radionice usmjerene na otkrivanje interesa i talenata učenika pomažu u prevladavanju apatije, pružajući im priliku za samoproučavanje i otkrivanje vlastite motivacije unutar knjižničnog prostora. Organizacija radionica vezanih uz čitanje promiče zajedničko učenje, potiče dijalog i unaprjeđuje samopoštovanje učenika. Uz knjižnične projekte koji izazivaju učenike na suradnju motivacija se održava živom jer se istovremeno razvija i njihovo povjerenje u vlastite sposobnosti. Radionice u školskoj knjižnici uz stručno vodstvo zasigurno će pomoći djeci da razviju društvene vještine koje će im trebati kao odraslima. Radionice pružaju prilike za vodstvo, suradnju i međuvršnjačku interakciju. Ove aktivnosti, ne samo da ih mogu održati mentalno angažiranim i, ovisno o vrsti aktivnosti, fizički aktivnim, već također mogu imati koristi od resursa knjižnice, što dodatno obogaćuje njihov razvoj (Brennan 2023).

Pozitivna komunikacija, aktivno slušanje i grupna kohezija ključni su u interakciji s korisnicima knjižnice. Organizacija diskusijâ tijekom radionica potiče dijalog među učenicima, potičući međusobno razumijevanje i suradnju unutar knjižničnog okruženja u izvanučioničkoj nastavi. Kroz praktične aktivnosti, igre uloga te konstruktivne rasprave učenici stječu vještine rješavanja problema i izražavanja mišljenja unutar poticajne knjižnične atmosfere. Kreativno i dinamično učenje te razmišljanje izvan okvira, posebno su važni u knjižničnim radionicama. Kroz radionice fokusirane na umjetnički izraz ili književne performanse, korisnici knjižnice imaju priliku istraživati i izražavati svoje emocije na kreativan način. Radionice o sigurnosti na internetu ili mentorski programi u knjižnici pružaju dodatnu podršku u izgradnji pozitivnog školskog okruženja. Razumijevanje kako grupa učitelja i učenika može biti učinkovit izvor podrške posebno je značajno u knjižničnom kontekstu (Krolak 2006, 14).

Kreativne radionice u knjižnici imaju značajan potencijal za poticanje kognitivnih procesa, unaprjeđenje kreativnosti i maštovitosti te izgradnju zajednice, pružajući prostor za interaktivno učenje i kulturnu razmjenu. O takvom knjižničnom potencijalu pisali su mnogi autori (Bitter-Rijpkema i sur. 2006; Noh 2016; Kurt i sur. 2010; Wong i Nolan 2016).

Projekti u knjižnici važni su jer pružaju priliku za testiranje novih ideja, usavršavanje usluga za mlade, kreiranje inovativnih programa te identifikaciju onih s najvećim potencijalom za uspjeh. Osim toga, projekti omogućuju knjižnicama da ostanu relevantne i odgovore na promjene potreba korisnika. U projektnim aktivnostima ili radionicama često se testiraju novi modeli rada, stvaraju novi ili proširuju postojeći programi te utvrđuje koji od njih nosi najveći potencijal.

5. Ciklus radionica „Čitanje je zabavno i važno“ u knjižnici Poliklinike SUVAG kao dio implementacije znanja i mobilnosti Erasmus+ projekta

U sklopu provedbe dviju Erasmus+ mobilnosti, verbotonalna učiteljica-rehabilitatorica i knjižničar Knjižnice Poliklinike SUVAG udružili su snage kako bi stvorili poticajan ciklus radionica nazvan „Čitanje je važno i zabavno!“. Ove radionice namijenjene su učenicima četvrtih razreda, a cilj im je potaknuti čitalački interes kroz interaktivne aktivnosti i dinamično učenje te učenicima naše škole ponuditi alate za što uspješnije i smislenije ovladavanje čitanjem.

DSM – 5 dijagnostički je i statistički priručnik za duševne poremećaje objavljen 2013. (Američka Psihijatrijska Udruga) i 2014. u Hrvatskoj. Namijenjen je stručnjacima koji se bave različitim aspektima skrbi o psihičkom zdravlju. Prema DSM-5 (2014) specifični poremećaji razvoja govora i jezika (F80) nalaze se u kategoriji Poremećaja psihološkog razvoja. S obzirom na specifičnu kliničku sliku sa zasebnim dominantnim simptomima, ovaj se poremećaj svrstava u dvije kategorije: F80.1 Poremećena sposobnost jezičnog izražavanja i F80.2 Poremećaji razumijevanja.

Pismenost je možda najvažniji čimbenik koji pridonosi akademskom i ekonomskom uspjehu, a također igra važnu ulogu u društvenim interakcijama (Spracher 2000, 2). Kod djece s govorno-jezičnim poremećajima javljaju se teškoće verbalne memorije, teškoće usvajanja novih riječi, nepravilna upotreba gramatičkih oblika i teškoće verbalnog izražavanja (Dulčić et al. 2013, 30). Između rječnika i razumijevanja postoji uska poveznica jer osobe sa slabijim rječnikom imaju teškoće razumijevanja pročitanog teksta (Joshi 2005, 209). Semantička sastavnica jezika bitna je u jezično-govornom razvoju jer omogućava upotrebu riječi u jeziku, a kod djece s navedenim teškoćama također je manjkava. Nadalje, kod učenika koji pohađaju Osnovnu školu Poliklinike SUVAG javljaju se i teškoće na razini morfologije i sintakse. Kada djeca imaju

problema s usvajanjem jezika posljedično se to odražava na učenje čitanja i pisanja, slušanja i govora. Čitanje je temeljna generička intelektualna vještina nužna za uspješno djelovanje u suvremenom svijetu (Kolić-Vehovec 2013, 23). U suštini čitanje je dekodiranje grafema, no zapravo predstavlja puno više. Pročitani tekst potrebno je razumjeti, nije dovoljno samo moći prepoznati grafeme i spojiti ih u riječ ili rečenicu. Prepoznavanje riječi ne garantira razumijevanje pročitane teksta (Cain, Oakhill i Bryant 2004, 33). Nestrategijski čitatelji (u koju bismo kategoriju mogli svrstati naše učenike) često čitaju linearno i ne obraćaju pozornost na poteškoće u razumijevanju te su skloni zanemarivati nedosljednosti i pogreške u tekstu (Kolić-Vehovec 2013, 30).

S obzirom na sve navedene teškoće s kojima se suočavaju naši učenici, potrebno je pronaći inovativne načine poticanja na čitanje pazeći pritom da učenici u njima sudjeluju u okviru svojih mogućnosti te da su im radionice zanimljive, a način rada blizak.

Radionice su temeljene na nekoliko ključnih ciljeva, uključujući poticanje motivacije za čitanje, razvoj strategija aktivnog čitanja, promicanje rekreativnog čitanja i raznolikosti stilova čitanja te izgradnju čitateljske pismenosti putem interaktivnih aktivnosti.

Tijekom uvodnog sata, učenici će doživjeti interpretativno čitanje priča i pjesama autora poput Gustava Krkleca, Grigora Viteza i Ivane Brlić Mažuranić. Ova iskustva čitanja imat će terapijski aspekt, potičući djecu da izraze svoje dojmove i osjećaje vezane uz likove ili događaje.

U „Čitateljskom kutiću“, djeca će izrađivati vlastiti „Mali rječnik nepoznatih riječi“. Ova aktivnost potiče refleksiju, a uz pomoć učiteljice i knjižničara, djeca mogu otkriti dublje značenje riječi, što djeluje terapijski na njihov jezični i emocionalni razvoj.

Rekreativno čitanje bit će usmjereno na razgovor o vlastitim preferencijama u čitanju te strategijama za postizanje *flow* aktivnosti, tj. potpuno uronjenog iskustva u čitanju. Igra „Pitanje ili izazov“ potiče djecu da se potpuno posvete čitanju na način koji im najviše odgovara, odnosno da čitaju kroz različite uloge (kao klaun, kao veseo čovjek, kao usporen čovjek, kao starija osoba...)

Zaključni dio radionica uključuje izradu kratkog eseja „Čitanje je zabavno i jako važno!“ te zajedničko uređenje plakata za pano, koristeći fotografije s radionica. Kroz ovaj kreativni proces, djeca mogu doživjeti svoj „flow“ stanje potpune posvećenosti i uživanja u grupnoj kreativnoj aktivnosti, pri čemu će nastati novi produkt njihova rada.

Uz primjenu interaktivnih metoda, poput dramatizacije i korištenja multimedijских materijala, biblioterapija će biti implementirana kako bi se dodatno potaknuo emocionalni razvoj učenika tijekom čitanja. Učenje kroz igru, poput igre „Pitanje ili izazov“, prilagođeno će poticati različite stilove čitanja, dok će postizanje *flow* aktivnosti biti naglašeno kroz slobodan i kreativan pristup čitanju i izradu plakata.

U radu s djecom koja se suočavaju s govorno-jezičnim izazovima, spomenuta dramatizacija predstavlja čest primijenjeni verbotonalni postupak u Poliklinici SUVAG. Dramatizacija predstavlja prihvatljivu i radosno prihvaćenu metodu među djecom, a ujedno je i oblik rehabilitacije putem igre te omogućava učenje kroz igru. Dramatizacija aktivno pridonosi razvoju dječje motorike, pomaže u stvaranju svijesti o prostoru, potiče izazivanje i primjenu pokreta u izražajnom, nominalnom smislu riječi. Kroz ovu aktivnost, obogaćuje se simbolika misli i proširuje dječji vokabular izraza.

Kroz postavu rasporeda namještaja u knjižnici (učenici rade u krugu) te korištenje plakata za prikazivanje radova učenika, stvarat će se okruženje koje potiče suradnju i zajedništvo. Simbolične nagrade, poput zvjezdica ili posebnih naljepnica, potaknut će pozitivan pristup čitanju i sudjelovanju u igri. Ovakav suradnički pristup čitalačkom iskustvu temelji se na Erasmus+ iskustvima, pružajući učenicima Knjižnice Poliklinike SUVAG bogatije i dinamičnije školsko okruženje koje potiče ljubav prema čitanju.

6. Zaključak

Očekuje se da će implementacija Erasmus+ mobilnosti i realizacija projekta „Nova iskustva, nove kompetencije“ u Poliklinici SUVAG rezultirati značajnim poboljšanjima u sferi obrazovanja i poticanja čitalačke kulture. U opisanim aktivnostima u knjižnici, kroz strukturirane radionice „Čitanje je važno i zabavno!“, proizašlih iz iskustava Erasmus+ programa, uspješno je započeta integracija novih metoda čitanja, čiji je cilj stvoriti poticajno okruženje koje potiče interakciju među učenicima četvrtih razreda.

Posebno je važno istaknuti doprinos biblioterapije u poticanju emocionalnog i jezičnog razvoja djece s govorno-jezičnim poremećajima unutar Poliklinike SUVAG. Edukacija pod nazivom „Satisfying School Experience: Strategies and Skills for Teachers“ donosi također neke novosti u neposredni odgojno-obrazovni rad, prvenstveno kroz jačanje kapaciteta knjižničara koji u rad uvodi *mindfulness* tehnike i dodatno jača

komunikaciju temeljenu na pozitivnoj pedagogiji, čime se postižu važni koraci u podršci učenicima u suočavanju s izazovima suvremenog društva.

U okviru ove integrirane suradnje između verbotonalnog učitelja i knjižničara, Knjižnica Poliklinike SUVAG postaje prostor ne samo za čitanje, već i mjesto susreta koje spaja različite elemente naučene tijekom edukacija u Erasmus+ mobilnostima. Knjižnica tako kroz ciklus radionica postaje središte emocionalnog i kreativnog razvoja djece s govorno-jezičnim poremećajima. Ova praksa zajedničkih radionica verbotonalnih učitelja i knjižničara odražava sinergiju između Erasmus+ mobilnosti, specifičnih potreba Poliklinike SUVAG te ciljeva suvremene edukacije. Očekuje se da će daljnja primjena ovakvih pristupa rezultirati ne samo kvalitetnijom podrškom učenicima, već i razvojem inkluzivnog i poticajnog okruženja unutar školskog sustava. Time se stvara temelj za obogaćivanje iskustava učenika i unaprjeđenje obrazovnih praksi u skladu s suvremenim izazovima društva.

Literatura

Bakota, Koraljka, Katarina Pavičić Dokoza i Silvana Bilonić Milošević. 2023. „Verbotonalni model rehabilitacije i odgoja i obrazovanja učenika oštećena sluha i/ili govora s posebnim osvrtom na rad u Osnovnoj školi Poliklinike SUVAG, Zagreb.” *Acta Iadertina* 19, no. 2: 265–279. <https://doi.org/10.15291/ai.4103>

Bitter-Rijpkema, Marlies, Steven Verjans i Rob Bruijnzeels. 2021. „The Library School: Empowering the Sustainable Innovation Capacity of New Librarians.” *Library Management* 33, no. 1/2: 36–49. <https://doi.org/10.1108/01435121211203301>

Brennan, Dan. 2023. „Extracurricular Activities for Children: 5 Proven Health Benefits.” *WebMD*. Objavljeno 10. 04. 2023. <https://www.webmd.com/parenting/benefits-extracurricular-activities-kids>

Cain, Kate, Jane Oakhill i Peter Bryant. 2004. „Children’s reading comprehension ability: Concurrent prediction by working memory, verbal ability, and component skills.” *Journal of Educational Psychology* 96, no. 1: 31–42. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.1.31>

Csikszentmihalyi, Mihaly. 1988. „The Flow Experience and Its Significance for Human Psychology.” U *Optimal Experience*, 15–35. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511621956.002>

Daru, Anita. 2023. „Changes.” Power Point Slides. Converzum, Budapest.

De Vries, Dawn, Zoe Brennan, Melissa Lankin, Rachel Morse, Brandi Rix i Teresa Becl. 2017. „Healing with Books: A Literature Review of Bibliotherapy Used with Children and Youth Who Have Experienced Trauma.” *Therapeutic Recreation Journal* 51, no. 1: 48–74. <https://doi.org/10.18666/trj-2017-v51-i1-7652>

- Dean, Susan A. i Julia I. East. 2019. „Soft Skills Needed for the 21st-Century Workforce.” *International Journal of Applied Management and Technology* 18, no. 1: 17-32.
<https://doi.org/10.5590/ijamt.2019.18.1.02>
- Dohrenwend, Anne M. 2018. „Defining Empathy to Better Teach, Measure, and Understand Its Impact.” *Academic Medicine* 93, no. 12: 1754–1756.
<https://doi.org/10.1097/acm.0000000000002427>
- Jukić, Vlado i Goran Arbanas, ed./ur., *DSM-5: Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje*. 2014. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Dulčić, Adinda, Katarina Pavičić Dokoza, Sanja Vlahović, Zoran Sabljari i Branka Šindija. 2009. „Verbotonalna metoda i nove tehnologije u Poliklinici SUVAG.” *Govor* 26, no. 1: 35–52.
- Dulčić, Adinda, Katarina Pavičić Dokoza, Koralka Bakota, Zrinka Šimunović i Gordana Košćec. 2014. *Od teškoća do kaleidoskopa mogućnosti*. Zagreb: ArTresor naklada.
- Dunne, Lauren. 2020. *Middle School Educators' Views of Bibliotherapy*. New York: St. John's University.
https://scholar.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1074&context=theses_dissertations
- Gibson, Jonathan. 2019. „Mindfulness, Interoception, and the Body: A Contemporary Perspective.” *Frontiers in Psychology* 10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02012>
- Kolić-Vehovec, Svjetlana. 2013. „Kognitivni i metakognitivni aspekti čitanja.” U *Čitanje za školu i život*, uredio Miroslav Mićanić, 23–32. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje.
- Krolak, Lisa. 2006. „The Role of Libraries in the Creation of Literate Environments.” *International Journal of Adult and Lifelong Education* 4, no. 1/4: 5–13.
- Kurt, Lisa, William Kurt i Ann Medaile. 2010. „The Power of Play: Fostering Creativity and Innovation in Libraries.” *Journal of Library Innovation* 1, no. 1: 8–23.
- Joshi, R. Malatesha. 2005. „Vocabulary: A Critical Component of Comprehension.” *Reading & Writing Quarterly* 21, no. 3: 209–219. <https://doi.org/10.1080/10573560590949278>
- McChord Crothers, Samuel. 2020. „A Literary Clinic.” *The Atlantic*.
<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1916/09/literary-clinic/609754/>.
- Miller, Jesse. 2018. „Medicines of the Soul: Reparative Reading and the History of Bibliotherapy.” *Mosaic: an interdisciplinary critical journal* 51, no. 2: 17–34.
<https://doi.org/10.1353/mos.2018.0015>
- Noh, Younghee. 2016. „A Study on the Effect of Digital Literacy on Information Use Behavior.” *Journal of Librarianship and Information Science* 49, no. 1: 26–56.
<https://doi.org/10.1177/0961000615624527>
- Pardeck, Jean A. i John T. Pardeck. 2023. *Bibliotherapy a clinical approach for helping children*. London: Taylor & Francis Ltd.
- Pardeck, John T. 1994. „Bibliotherapy.” *Contemporary Education* 65, no. 4: 191
- Pehrsson, Dale Elizabeth i Paula McMillen. 2005. „A Bibliotherapy Evaluation Tool: Grounding Counselors in the Therapeutic Use of Literature.” *The Arts in Psychotherapy* 32, no. 1: 47–59.
<https://doi.org/10.1016/j.aip.2004.11.001>

Rogers, Carl R. 1961. *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin.

Samuel, Jim, Myles Garvey i Rajiv Kashyap. 2019. „That Message Went Viral?! Exploratory Analytics and Sentiment Analysis into the Propagation of Tweets.” U *Annual Proceedings of Northeast Decision Sciences Institute*, 1-23. Philadelphia: NEDSI.

Schou, Rebecca Ann. 2015. *Countering Student Apathy to Increase Student Engagement*. Minneapolis: Walden University.
<https://scholarworks.waldenu.edu/>

Senevirathna, R.A.P.S. i L.H.M.D.S. Lansakara. 2022. *Books to Support Mental Well-Being: A Study on the Possible Challenges in Implementing Bibliotherapy in the Sri Lankan Context*. Matara: IRUOR Home. <http://ir.lib.ruh.ac.lk/handle/iruor/10442>

Spracher, Mary M. 2000. „Learning about Literacy: SLPs Play Key Role in Reading, Writing.” *The ASHA Leader* 5, no. 8: 1–19. <https://doi.org/10.1044/leader.scm.05082000.1>

Wong, Liliane i Nolan Lushington. 2016. „Library Spaces for Children, Teens and Young Adults.” U *Libraries – A Design Manual*, 58–61. Boston: Birkhäuser.
<https://doi.org/10.1515/9783038216308-009>

Zepeda, Erika. 2020. *Bibliotherapy: A Tool to Increase Social and Emotional Learning in the Classroom: Dissertation*. Alhambra: Alliant International University.
<https://www.proquest.com/dissertations-theses/bibliotherapy-tool-increase-social-emotional/docview/2427548143/se-2?accountid=44407>